

Рисбсѣ 314/1.1/Р.У.

НЕКОЛИКЕ ПІЕСНИЦЕ

сшáре, новé, преведе́не, и сочи́ніе́не,

С. М.

Сараііом.

У Лаіпцигу,

у Книгопечатніи Браішкопфа и Хершела.

1826.

НЕКОТОРЫЕ ПИСЬМА

Владельцу библиотеки

Инв. № 319284

Университет

Библиотека имени Г. И. Успенского и М. В. Ломоносова

1992

Господин' Розеши

Не опкаж' по́свещи!

О ліепима млади,
О Наукам' ради,
Свог' ближнієга друже!

Тек' шпо'сам те наш'о,
И у да́ре ш' зашо',
Али ши ме скруже:

„Добродош'о бра́ле!
Ліудспва ліубвом ждрале!
Здрав и сретан био!

Знам ши жарак чиспи,
К'име горим испи . . .
Га'л'сам слова слио . . .!

Сербка и Рѣмѣнка
Пренулес' од' санка
И опрѣслес' зієва;

Хук'ше гласи широм,
Шак де . . . и ши лиром!
Нек' извиес' шева!"
Живом и дієспввва
Ликсу послєдспввва
Збор и шворе сліубна.
Напредуі ми діелом,
Спу'паі ногом сміелом
Прем' комчина і скр'бна;
Но шша чека шамо
На биліези само?
Сво блаженспво вишніе!
Пашпніа ш' чувспву і' диком,
Музе л' ма'м іе кніижком . . .
Проч увіеріе лишніе!

М.

- Прим. 1. Гди іе звієздица спавліена, шо іе преве-
де'но, а ње те' неіма, мном іе сочиніе'но.
2. Оксиу, или продужно' гласоудареніе спа-
вліам на гласна' и пригасна' слова, ње ми-
сегод' изговор неколико забаві, а словце і,
коіено іе греческо' іоша, упошребліавам као
іоша —.

Племениші чашапеліу!

Ове неколике пієснице благоволи пріміш' наклоно, и по шоме суди и закліучи чемусе имаш од' испога іош надаши, и шшапи іє обежаши могао, обіавленієм свога сочиненіа, ил' іє паче дерзнуо — .

Нешпо, и малоћеш особипога наћи у правописаніу, израженіу, кроміє Народніа, и нієму своіспвећа; но уздамсе, да нећеш манієму више презрєніа, него већєму важности и одобрєніа приписати, шпо іє позволено вкусу пражит' и наћи совершеңиу изредности, коіоісе домагати умовима дужности іє; а и право іє и необходимо, као Церковном' нам' ієзику оставити свешє предіеле и положєна правила, равно и Ново-Народнієм' данашнієму омієраш и удешап' сходна; шша л' іє непремієңиво на свиєпу? . . .

Испу́сам кніижицу посвешю млади́ћу іедноме,
родом Влаху из' Букорешта, кои овде учи лікарсп-
веіу Науку, и кои ми іе искреношћу своіом и равном
пашпніом повод к' шоме дао.

Твоі.

У Липисци,

1^а Марша 1826^а года.

Господину Кругу,
Философіе Профессору у Липисци

Чеспішаніе новаго 1826^a года.

Благодіеіски проспіраши свіеш
Кроз' мр'ачности ума и поніашіа,
Разблаж'аваш' раіа сласп'ма сердца,
Ошвараши душама небеца,
Духова' их у жилишча с'дворіаш'
Мударца іе своіості іединога.

Твари швор іе васколики ніегов,
По віечности ка' кроз' живош шеша,
Од' аптома до Свевишніас' вие,
Свуд' чудеса чіша и опкрива;
И паіности Природе велике
Освешпа'ну разшворе'не спое,
Да му пашпніи ліеспвицама служе,
Ким' Ангели слазе и узлазе
Ош нас ліуді узносе' свес'рдне
Уздишаіе, и дивліеніа н'ема,
Безконечну жершвам' у предверіе,

И нам' снесећ' испог' благодаши,
И милоспи, и сушчества зраке,
Да и з' близи подобіе нам' видно
Непоспижна у нас' обспоећу —
Віеруіући' г' пун іе свақ испога.

Ткоћес', о Круг! с' побом поредиши,
Успреіником чувспав' наіслаћіе? . . .
Свешспеніче сваког' рада лица!
Осіавачу, и вапреіи спуіе
Свог' виека, и наіпоздних родов'!
Испине ши, и узвиси Духа,
Та вишежка' ш' к' чоечеспву ліубва,
Радоборспво л' за слободу ліудспва,
Мачем, пушком, и вершчићем перца,
Траіаш' віечно и надживіеш' буду
Све проћноспи, и занаше сваке,
Шпаш' Минерве и надкрива свога! . . .
Силна' м' віера добра ш' спои за шо,
И сведичност божеска ши званіа;
Ніиме себе овіечаваш іавно
Преліеваіућ' у духове знаніа,
Такос' испи узмлаћуіеш свіема,
Тко шегод' кад' глед'о и узнао —

Чи а Не́ва?

Смієрни ум и серце,
Свієпле зеничице,
И прєскромно лице
Ког' би непрула,
Кад' бис' поменула
Та очима видла! . . .
По Лієпопкє чєлу,
Вєдру и вєселу
Надшієцасє ружа
Бієла и румєна,
Пак их обє здружа.
Нієжност спрєближнієна':
Свим' прєлєсп'ма вл'ада'
И кад' само х'ода,
Оли куд' погл'єда';
Бє л' іє шє прєпоне,
Да іоі пос'о спанє
Ручиц'ам' кад' махнє.
Дан'сє красн'ом спр'єма!
Радост цвієша свієма,
А шворивє чин'ма;

Та наліпшег' місца
Сва дивоша пуща
Без' ише присупшва!

Плушона б' дигнула
Ад би освішнула,
Земліу б' разшворнула. . .

Све к' живопу б'уді
Свашко дас усуди
Дар іоі видіеш' гр'уді —!

Ах . . . іа . . . ? Нека у'дїм,
Што сушчешво видим
За обликом смершним!

Дух ми с'рцу шап'е,
Да биваш' м'ора'е. . . ?
„Пчелопазцу са'е!“

Оплач

ум'ршега лани

Хрисше Обреновића.

Тко би нежалио Фебом полюбліена . . . ? *)
За ког' см'рп іе чрез' віек била рана;
Мириc ліубчи залуду нам' весна п' пружа,
О Миланче! . . . брж' нам' чезне ружа.

*) Разуміевасе младост укоіоі е умро, него у смислу віечне.

Свієм' Лучи́тко ми́ла'

Ліудспвас' обчини́ла!

Крик іє узнапéліа':

„Уваже́на ш' во́ліа

А ро́жденієм синка;

Пречеспи́ш' вам био,

Ошцусе равнио

А благоспи дар'ма,

Ко' наіліепшим' спвар'ма,

Шпо без' мача власпни.“

Нип' оспаде игда

Верлосп *) без' одкнада . . .

Ве́к' гаи́те синка

Придав му наука

Пак из' іе́дра ва́жно — .

*) Врлосп, шпо и добродіешелі.

* Преліа преліи.

(сараев.)

Прéди, прéди, іадна́ Теліхана!
Невидіе ли синопніега хáла
Синопніега хáла и белаіа,
Бе оспаде гладна код' пила́ва,
А неможе ієспи без' рука́ва.

Жишиє Сараевкѣ.

Сербко Анђелиа,

Жалоспи м' велиа! .

О богу живіела

Тихо и почива,

Синка подгаіела,

С' пруг іе оплакива.

О Ц'рногорству мис'о.

Прах дієдова́ давно разві́ани,
Ц'рногорца миш'цом сад' узвани
Гесп' за приміер и душманску роду,
К'о на діку завичаіа чеду.

* Вієчни говор к' себе - ліубеѣим'.

(превод са' Шваіцѣрскога.)

Гениус. Што ти' споиш при спиєни крушої,
Пак узглéдаш тако жудно горіє?

Младић. Успуз'о би,
Радо к' теби!

Гéни. А ти' амо!

Младић. Ал' іє сп'рмо, и прегладко!
Неіма л' друге спазе к' теби?

Гениус. Оспан' момче, оспаї,
Тко опасност види,
Доиспа ти мене
Нигда недосегне!

Надгробно́
Глиши Гусларовићу
у Кишенову 1821. г.

Гди е іунак преко Серба?!
Гопов на боі и до гроба,
Гездећи би и у віечности,
Да дозволи шеке земности *).
Ал' іе испи и прам' Турци
Диз'о мача удесници;
Гусларевић' Глигориа
Зна и знаш'ће Давориа,
Овди браћом погребена,
Тринесш раіам' овіенчена:
Знанци ш' веле, док' би сваки,
Віечна ш' памеш на віеки!

*) Радоспан, здрав, и весео, колик' нигда, испи іе дан
био, коніа іахао, и ш'ркао, па кад' до близу куће,
живсе превали с' коніа, и до земліе умр'о; заслужио
призреніе пера случаі шакав.

Друго Надгробно
Глиши Живановићу, Ирижанину,
испога, кад' и онаі, года
У Селу Хулпешту умерша,
и погребена.

Спан', и чипаі свак пупниче даліни! *)
Шпо ш' и мершав Серб говори жаліни:
„Једва маіка шпо ме узна Серпска,
А прождрие земліа Бессарабска,
Но дас' враших у С'рбиу игда,
Испина іе, неби умр'о нигда,
Браћи казав, шпо іе предіел шући . .
Какол' сваком' спраи' и воздух г'рђи.

*) Слово і спавліам и мієспо ь^а умекшашелієм, и уза
свако гласно' за удвоегласиш' га, као: а, іа, е, іе,
и, іи, о, іо, у, іу.

Умр'о іе све споминіући Топчидер, и славну
спрану Хаїдук-Чесме.

Твоїа ушієха моїа,

Дичидерсе и красуї

Ко' царица пролієѣа,

Вієнчиѣимас' опасуї

Разнокраснога цвѣѣа;

Сладко і' име ліубавниче,

Славно бремене свєшї брѣче,

Природа нас забалїа

И кад' грозам' предсрєша,

Зїми силє набавлїа,

Да их расне сред' лїєшїа;

Млѣдеж вїєшпа похїшпашї (ускорїш'),

Да іоїс' чєшѣг' спомїнїашї. . .

Лїубїчица цвїєшала

Чєспом, лугом, и лугам',

Мїрїсом іє смїлїала

Далїносп и зної пушнїкам':

Док ал' иде племїѣ неки . . . ?

Пак ускїде цвєшак лїубкї.

Моїа шўга, швоїа.

Текла вода речицом,

Расла мома дїевицом . . .

Ох водицо лађахна,

До момо млађахна! . . .

Тек' у гушпи славуїак

Свої раздаїе гласуїак;

Кад'се хође неможес',

А кад' може оплажес' —.

Сриче пушкес' укланїа

Ал' орлица г' уганїа. . .

'Да л' ми нїе одсудно

Пливап' вавек' узводно! —.

М и с л и

на дан Первозваног' Апостола Андреа.

Иза санка чешир'вечна свег' Сербскога Рода,
Вишніом воліом свіапіеишом С'рбендина успо',
Пробудившис' огледасе десно и лиево,
Али Зору само-іедин предусрео Србспва;
Зове, буди и оспало' поред' себе дружшво,
Што Ереба-Маіке *) власпи свак'се неизмиче
Тако ласно, као дивни успрениче испи . . .
Хеле іедва напипао неколика вр'сна,
„Па куд' ш' ніима?“ . . . Маічицу си упіешиши своіски,
Збип' іоі с' руку', с' ногу', и веруге с' шие.
Београд' іе спрашне Хидре **) гніезде и вміеспішше,
Ніег' іе наіпре схорваш' звиліа, чудовишше згніавиш';
Да с' та' збуде Сербам' желіа Первозвані приспіе
Силам' вишніим', легион'ма л' спровођени спаса,
Невидимо припоможе, раздрагавши серца
И од' себе доспа іарна прам' пакосп'ма вражим';

*) Ереб, Таршар, или пакао; маши му іе ноћ.

**) Хидра іе споглава аждаха.

Дан поржеспва Апоспола Серб Београд опе,
Да приспоіне заслужнику ф'алес' пожертвуіу,
Нип' да ліуди чудодієіспво духа и мишица
Узгордесе себ' уписап', іад г'рдиніе см'рпан,
Буіспвом см'рпна преіспуніа, док распришпен пукне.
Сербск іе Народ и за виша определен діела,
Нип' шпа себи за големо, нип' за мучно держи,
Іербо може ка'но свичну, и мнимоме даши
Захопіеніу свесердием бишіе и обличіе;
И чудé мус', и куд' спиже ціени мусе име,
А он крошак, радоневіешп дичиписе спраспно.
„Недуіућ'се, да шпа ради?“ Мо'ћ Гигантску гаи;
Кад' шпо зачне, безсмерпну да г' и св'рши жерпв'ом.
„Нас онако свуд' полази Хриспов друле сретпно,
Мі те славом сви опремни дочекиват' віечн'ом.“

М о ш о

на Сербску перву Піеснарицу.

Сербска́ мома

Ил' је дома

Или код' ова́ца,

Радећ' ніева

Као шева

Милом' свога с'рца.

Он свиранием

Ил' игранием

Одговор іоі даіе,

Да іе шима

Ліубве чин'ма

За себе обаіе.

Испога года у Бечу, кад' је извієстни сабрашелі піє-
сана Сербские хопио печашаш' перву кніижицу
своіу, предложио ми је, или паче наложио као
приашеліу, да му шпо сверху изрезца кніиге со-
чиним; послужим, допаднєму се, и приложі га —
но и іа као чоек ... радсам га видієш' и предспа-
виш' у реду своіе ума игра́лікі, иако је малешно —

Е л е г и а.

О ієдини! . . . ког'но опчим чоловічієм,
Сва Вселе́на у накр'сн іє пуна,
Ком' ієднако жерпвовала славословієм
Темза горда́, к'о с'вієрници До́на.
Преобразис'? . . . За угодносп врушку сво́ме!
Кад' чрез жизані свим' говіє му дієл'ма,
Да поднесе́ и наїдражи часак шоме,
Кои г' спои, и цієни га іав'ма
Возазваніа кроз двер гроба радо к' себи.
Ліудспвам' плачу́ прежившим' ше с'рца!
Ол' дивошо, шко ш' жалио земни неби? . . .
Нам' би, вієрним', болієдошла см'рца!
Тко́же Царспвам' мир и сре́фу раздавати,
Тко л' их враге поражаши бездном? . . .
Тко нагна́шат', добра л' спре́ме подкрепліаши
Благодапіу нієм'- блаже́ну своіном? . . .
Ніє умр'о! Нит' же слави умреш' Царе;
АЛЕКСАНДЕР у душам' іє свієма!
Свємогу́спва спране наш'о испекаре,
Іош блаженспва да нисшиліа вієк'ма!

Сама вічність, и пресладіа Неба жизни
Тог' добропи ієдваб' послужила
К' душес'вієспної и мучної му укоризни,
Кад' накомспва неб'се наслаждала
И по нієму, нієга' прудов' послієдспвами;
Та неће му одказапи ни по,
К'о ліубимцу, давши' власп му над'ліудспвами,
Ново - спаско л' сад' уза се мієспо.

О д а.

Феб ¹⁾ незамк'о, а Тишан ²⁾ иза'ђе! . . .
Но дас' жизані неугасне швари;
Тіешмос' инди спрадаіука сердца! . . .
Конспаншине л' веленадеждниче,
Хеба ш' чека, чрез' Іуноне смешніе!
Но ум мужеск ако ш' Евриспеем.
Сходну' давно предизбр'оси спазу
Кроз' мучности, са чверспопом проћи,
Док'се дом'ча на кормило діеішва;
Епо сада поля и попрішча
Великом' ши духу и дарима!
Тко неволи нек' ше укланіасе,
А шеб' дужности пушем к' предспоєнію. . .
Збиліску верлоси само' Небо пази,
Ніем' шпо іедном' идућности іасне,
Према коим' своіски - віерне спрема,

¹ и ²) Обе риечи значе испо', сунце, комесе обично велики ліуди примієніуіу по смислу нііова вплианіа дієлима благодієшєлним' на род чоечи.

Нип' обичног' на прои спавліа Славіан' . . .
Тек' му свишнім' мановеніам' шеспвуі;
Бог пи свішник, бог пи споспіешниче!
Доба віешпақ поступцима іавліас',
Док см'ршности л' налазиґес' діела . . .
За овіечап' прох'рвавшас' к' м'єпи,
Поспавлієної с'учаспниц'ма моґи.

* А л п а ц

(с' истога.)

Ни дина́рка у чакши́ра шпа́гу, (чжеп.)

А при поме иопеша богап;

Ово ши је шпо на свéшу редко,

Добро л' ши е живіеш' на Алпима!

Све на спрану при забавам' воліна.

Ту имадем све шпогод іа хо́у,

Имам хурде *) сирчанице, сирца,

Масла, млека, покривач, смієспишпе,

Нип' ме ишко разс'рдипи смие.

Паз' ші мене, да іа чувам шебе.

Овди неіма да м' ко заогради,

Да м' пред' окно сусіед дом уздигне;

Узврискуіем изнад' свие Ба́на,

Виш' Кнезова́, Кра́ліа́, и Царéва́.

Спієшнієност іе црв под' кором ліудспва.

Іасе смéієм свим' сп'рдніама свієшским',

Ене! како по шумама ппице,

*) Хурдомсе зове вшорични из' сурушке сир.

Так' іа живим, рад, себично, воліно,
Нип' ме ишко прек'ршпава' слупом.

Доксам, іасам, шшо л' и посліе богда.

К'о шшо волим, см'ем успакнуш' каіу,

И на глави свуд' іе' обршапи,

Брез' преклона л' икаква свиешу

Понеки-пуш у песницу крекнуш'.

Кад' не дивно іунак ради сміешно.

А да м' у шом Свещеник прегуди,

Заиспа би к'рвца м' ускипіела;

Та он често при піаноме винку

Грђе ради, нег' іа при сирушки.

Бе неволіносп шам'се спаніуі піанспво.

Не! нипко ми, за све Елементе,

Неприсупаі, нип' о нравам' брбліаі;

Овд' іе моіе царспво, и воинспва,

Ев' овђен іе и коліеба моіа!

И пешлић іе на свом смеспліу іачи.

Ов' ограда м' зелена, разхладна,

По ніоізисе прекоглав премећем;

Па кад' мисе шако већ' неліуби,

Іас' извалим, заспим, и уснивам.

Пушно радив, и у мало, доста.

Шпали снивам? . . . Прођшес' непипаите! . . .

О пом' сада ние исповіеди;
Тек' ми чини' превећ' добро к'рвци,
И савише све удове лахке —.

Таип' знап' іе, шпо не за іавіаніа.

Пак' подскочим с' поновліеним чулом,

Преваліуіем брда и отлавке,

Прелиећем бездне и окомце,

Ка'но даби виша' крилца им'о.

С' више' духа свуд' проносно шіело!

Нип' іа марим, како било буди

Там' по долам' у мешежу іеchnу;

Мен' овако споі свиешу вазда,

Све л' споі 'вако нада мноме Небо!

Жипіем воліни, свием задоволіан.

* I^a Ц'рногорска

(од' 1798^a л.)

Ну послушаі драги Побрашине
Славни Сербу, преліубезно' име!
Евоћу ши испину казаши,
Тко запази, нећесе каіаши.
Већ'су давно рекли и іавліали
Мудри ліуди, коису познали,
Да у Тўрка, и у ліуше змие,
К'о у врагу приапеліа ние,
Ни биспрога ума у піанице,
Ни у лаже пв'рде узданице,
Іош ни віерна друга у спрашівцу,
Ни пошпеніа игда у свадлівцу;
У лакомца немоісе уздаши,
Іербоће ше за новце продаши,
Од' уходé, и віероломника,
Христіанскога рода издаіника,
Тколи браћу свађа испод' мукла,
Даб' га х'рђа у виека шукла,
.
.
Біеж' од' шиє ка' од' змие ліуше,

Да те у зло коіе нѣнапуше;
Гер то брата пошпен чоек ние,
Коісе браћи, и земліак'ма сміе,
И замеће немир у дружину,
У природну своіу Покраину;
Већ'се оно іунак може заши,
Ко іунаштво има показати
Проћ' душма'на, кад' зове и вика
Слава, коіа уздиже воіника.
Таки іунак нека нам'се фали,
Фалиће га вазда и оспали,
Од' іунаштва кад' он име право
У боі доби на поліе к'рваво.
Славис' Милош, кои уби Цара,
Часком млоге око ниег' попара,
И Косанчић Иван, и Топлица,
Шпоно біеху ш'ніиме обоица,
Кад' Мураша уби и погази;
На Косово за шос' и сад' пази,
Зграђен іедан спупац камениши
За іунаштва спомен віековиши.
Іошсу млози' випезови били,
Коіе народ свуд' Славински фали,
Али ево плача и жалосши

Без' ушіехе, и драге радости,
Кад' ми побре дође до памети,
Што учини Бранковић проклéши;
Ах дабисе то́ име немилó
Из' Сербскога Рода испрéбило,
Што је испóм' желіа моіа живá,
Дасе нишко вуком неназівá,
Вуком реког, или Вукашином,
Цар - уби́цóm, ил' Цар - Издаіником,
Вук . . . издаде С'рбліе на Косово,
И предра́го́ име Исусово!
Су дванаест хиліáда коні́йка,
Све поизбор силна оклопника
У Турчина дворин' побіегао,
С' тог' и Сербин у неволіу пао,
А Сердари, Бани, и Воіводе,
Што обране біеше од' слободе,
Випезови оспáлі воіници
Погибоше убоі свиколици.
Кад' Лазара Турци посіекоше,
И пошоци сүза́ попекоше
По сва́ мієшта, куда С'рбиани
С' ц'рном к'рвліу біеху́ смієшани,
Тужноі, плачноі маіци низ' образе,

Коіу досад' невіерници газе.
А шпо біеху храми и олшари,
Мечипису сада и муна́ри,
Шпо ли біеле куле и дворови,
Споіни Призрен, и други́ градови,
Тосу браше павнице спудене́
За неволіне С'рбе направліе́е.
Ев' опале од' несрешна данка,
Чак до данас а све без' преспанка,
Турци С'рбліе бичем удараіу,
И под' ноге плі́ешу́ и хараіу;
Ал' іош браше нушо раі́е горе,
Кад' их муче́, овако их ко́ре:
„Ово су вам' за неслогу плаше,
Шпо имаспе сада нек' позна́ше!“
Оваки ши Бранкови́у Вуче
Ліуши́ іурам на С'рбліе навуче,
Да га сваки и куне и псуіе,
Віечна́ мука, вели нека муіе.

Пр. За ову́ и сліедуіу́ће Ц'рногорскé піесне имам за-
фалиши Г. Томи Милинови́у Мориніанину; него
ми ние умио, или ушаіао казапи, шко их іе сочи-
нио; и шко іе да іе, менисусе понáравиле, паќе
и другоме ком'.

* II^a Ц'рног'орскá

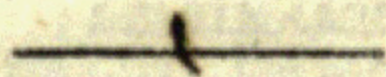
(од' 1806^a г.)

О велики Царе слави!
Милост своіу неоспави
На С'рбиу излиапи,
Преобилно низаслапи;
Сад' іе она из' шавнице'
Изп'ргнула іедва лице,
И вишежки започела
Производити рашна' діела,
Жели Турски іарам св'рхи,
Себ' слободу драгу спећи,
Коіу біеше мапи мила'
На косово изгубила,
По издаи злоковарна,
Клепа Вука Бранкована.
Тебе моле, силни Боже,
Сви Славіáni, и іа поже!
Сакруши нам' Турску' 'гордост',
И ушврди С'рбску' воліност',
Да С'рбиа изобилна'
В' род и родов' буде силна,

Да т' понови све Олшаре,
И узвиси их зво́наре, . .
Дасе швоіа слава по́е,
Нек'се шебе врази бое;
Іош да наша обшча маши
И у миру, и у раши
Пло́д іуначки вазда плоди,
Випезове производи;
Да границе разпроспрані,
И слободу да сохрани,
Нека Босни пружи́ руке,
Да іоі дигне с'рца муке,
Нек' сасшави сву Державу,
Сва да шеби даіе славу,
Нек' упв'рди Прависелство,
И уреди Духовенство,
Нек' заведе судилишпа,
И полезна училишпа;
Да царствуйе, и да цвієта́,
У Сербиу правда свєта́,
Дасе јунош с' малолієшства
Ка' у друга сва Кралієвства
Учением просвєшпава
И воинству обучава;

Али нека Мапи пази,
Злобу, зависш да погази,
Клешу́ гордост да сакру́ши,
И лакомство да заду́ши,
Да изнова мапи щедра,
У богатá своia нiдра,
И на своie зла́пнe ску́пе,
Неугаи змиe ли́упе,
Ка́но што ie приe била,
За несре́фу подгаила. .

.
Ово даби ма́ика мила,
Сад'ржаши изволила,
Виeковiечно на памeши,
Ка́но испи закон свeпiи.

* III^a Ц'рногорска

піесна од' 1813^a г.

Како споиш, како л' сїедиш
Самохранче Копор-града?
Прé пун пука, сам сад' іадиш;
Божіа с'рдба на те паде.

* * *
Како іедна удовица
Ти'си нам'се учинио,
А к'о славна Поглавица
Од' краине прé си био.

* * *
Ти' ми іуче власпвоваше,
И давіаше пуке ове,
Под' хараче их спавіаше,
Муке даіућ' свеђер нове.

* * *
Плачи сада рад' неволіе!
Іере неімаш приапеліа,
Тешка жалост сад' те коліе,
Нит' іе игре, ни веселіа.

Побігоше т' сви грађани,
Ние у град хліба, вина,
Хрђаво се шу' пук храни,
Спрах іе бомбах и од' минах.

* * *

Пуши швои плачу', цвиле,
Іера ние свепковінах,
Каконосу прие биле,
Ни у пазар околінах.

* * *

Бе су швои фармасуни,
Бе лису ши Царевници,
Пропалису іадни, бони,
Одбігоше т' и воіници.

* * *

Оспав' шідер зле науке,
И шу' школу иносшрану',
Да доспиу швоіе муке,
Іош педесе да прешану.

* * *

Каісе, каісе, моли бога!
Оспав' ђела сва опака';
Обиешт ши біеше млогá,
Пак ше снађе шу'га свака'.

* * *

Добриема неговорим,
Веће неким силниема,
Нипи свіема зла іа жудим,
Кром некием' спариема. . .

* * *
Шпоно біеху дигли главѣ,
Ка' и шовар *) у ливаду,
Само желіни пашшеславе,
Пре л' убози, и у смраду;

* * *
Приеваром проживаіу,
Туђим' крил'ма они лешѣ,
Ал' акосе непокаіу,
Божи'ѣ чуп' освеше.

*) Шпо и магаре поприморски.

* IV^a Ц'рногорска

піесна од' исп. г.

Кажи право од' Ловћена в'іло,
Гел' лиєпо погледаши било!
Кад' владика приморіу иђаше
Чарногорце уза се вођаше.
Три приморскá града околио,
И французе у ніє зашворио,
Французисе задуго бранише,
Пак најпосле свисе предадоше.
Освоишелі лиєпо управліа,
У градове Началнике спавліа;
Он у кошор собом опишао,
А у Будву Такова послао.
У град Нови Бурасовић Вáсу,
Коино іє од' овдаі на гласу;
У Кошорсе Приморци сазваше,
Па заклетву швердú учинише;
Реку' слушап' до гроба владіку,
Ц'рногорску и Приморску дику,

Ал'се б'рзо испи' порекоше,
И Владикy Пепра оставише.
Предадоше Боку од' Кошора
Брез' икаква Цобре уговора; . . .
Б њ изда браћу своју
К'о Бранковић таспа на косову.

Кад' Владика виће издајнике,
Опачесшва свога прошивнике. . .
Сву је своју подигао војску
У Границу пош'о Ц'рногорску.

Пошто разби Пашу' Скадарскога,
Бушашлиу Везира силнога,
Чарногорске размакну границе,
Баш до Спужа, и до Подгорице,
До Мораче близу Колашина,
Коино је јоште у Турчина,

И до Куча к'рваве краине,
Юш до Жупе' пипоме равнине.
Еі Владико, изворе нам' среће!
Дочекао и радоспи веће!
Испун' боже віерна ш' С'рба желіе,
Даі достоіну м' живоп и зачеліе!

Е в о

Што би наірадіе мої діед С'рдан, півао.
(О завоєваніу Русима Крима.)

Попресесе земліа од испока,
Од' испока ше до Московіе,
Сіну́ му́ніа преко Московіе,
Гром удари у в'р К'рма града,
У чжамиу Цара Тапарана;
Разбио му Алем на чжамии,
Іош му здроби чардак од' биліура,
И уби му два близанца сина:
То Тапаром' обилієжіе п'рво,
Шпо хараіу на віери Москове,
Плиен гоне, ніи за робіе воде,
Разбиіаіу к'рсше и олшаре,
До м'рве им' однесоше благо,
Свешніске им похараше Ц'ркве,
Маіке спаре газише им' коні'ма
Сипну дієцу у огані бацаше.

То праіало пуно годиница,
Док' Москов'ма г'рдост додиала,
Они оду Госпои Царици,

Пред' ніомесу на земліу панули:

„О Царице, наша мила маіко!

Мила Маіко, и сунашце жарко!

Ми' нипошпо живіеп' неморемо

Од' Ташара рода поганого,

Ил' нас брани, ил' собом погніави!“

Кад' то чула Царица Госпоіа

Успавшисе Богу помолила:

„Благи боже у помоћи буди

Моіоі хазни, и моіоі чжебхани,

И моіем од' боіа поповом'!“

Три шабора воіске сакупила,

Сакупила, пак іе даривала;

Чаушима балше оковаіе,

А чиспием злапом обліевеіе,

Нека диче, и веселе воіску;

Баріакшаром боіна копліа дала,

И на копліа свилене баріаке,

На баріаке часпне к'рсше моіне,

А под' к'рсше двоеглаве орле.

Кад' іг тако Царски опремила

Сва се воіска Госпи поклонила,

Преклонила до земліице ц'рне:

„Остаі с' богом наша мила маіко,

Наша маіко, и свієцило іарко!“

„Пођ'ше з' богом драги мои синци,

Даі вам' боже Хазак освоиши,

Око нієга Турке придобиши!“

Кадаі ли 'су до Хазака дошли,

Бише града неколика дана

Нишпа клепу учиниш' немогли;

Већ'се они диліє одмакоше,

И поболіє поле закопаше,

Добра' им іє срећа прискочила,

Мало іошше би'ли'су Хазака,

Мало време при биела данка,

Б'рзо им'се преклонио граде.

Кад'су видли у Хазаку Турци,

Да немогу' обраниш'се живи,

Од' Москова Еман заискаше:

„Аман, Еман, Москова іунаци!

Ми' веш' с' вама раша неимамо,

Сва вам' буди земліа Тапариа,

Проћићемо испод' вашег' мача,

Оспав'ше нам' на рамен'ма главе,

А видимо да іє божіа воліа,

Каурскоісе поклониши миш'ци.“

* Моба Копчић'-бега

(од' покоіне ми маіке.)

Мобу купи Копчића ҃ехаіа,
Спо коса́ца, двієста купио́ца,
Пак іе ніима шако говорио:
„Ко у іупру по сунашцу дође,
Удрићу му Триспа дегенéка,
Мешнућу га на дно у шавницу,
Пушпапи га из' шавнице нећу
Док недође Бег-Мураше с' воіске.
А доћ' неће за седам годіна!“
Свасе моба пешко поплашила,
Пак у іупру рано уранила;
Ал'се Томић Миаш одоцнио,
Пак он іунак по сунашцу иде,
О рамену дугу пушку носи;
А у руци косу и брусало,
Ніему вели Копчића ҃ехаіа:
„Знаш Миаше, шпосам говорио,
Віера моіа учиниши хоћу!
Удрићу ти шриспа дегенéка,
Мешнућу те на дно у шавницу,

Пустип' нећу, док Мураш-бег дође,
А доћ' неће за седам годи́на.“
Кад' шо зачу Томићу Миаше,
Бази кобу у зелени праву,
Пак омаче у гору простраћу,
Одмешнусе іунак у хаїдуке.
Посіедио у гори зеленої
Док' је сабр'о неколико дру́га;
Наміера га п'рва наміерила
На биело спадо Копчићево,
Пак он фапа Ала-чобанина,
Пропиша га же му Госпа спава,
Где ли спава, гдили вечерава.
„Госпа спава на највишої Кули,
Онди спава, онди вечерава,
Око Куле́ каменá Авлиа,
На Авлии Демирли Капиа,
На Капии дванаест Делиа́,
Све им ша́ре о раменам' пушке,
Те чуваіу од' Миаша Госпу.“
Ал' му вели Томићу Миаше:
„Јасам главом Миаш' Арамбаша!
Већ' пи́ к' двору раіо іави овце,
Па заколіи овна переходнога,

А набави вина ц'рвенога,
Те ми опої дванаест делија,
Да похарам кулу Копчићеву,
А што пушта блага добиемо,
На полећу с' шобом диелиши.“
То је Але ніега послушао,
Рано іави блечне овце двору,
Пак заклао овна переходнога,
Набавио вина и ракие,
Све делие на вечеру зазво;
Опишесе дванаест Делија,
Пак заспаше ка'но и поклани;
Када ли е полу ноћи било,
А што иде Томићу Миаше,
Су дванаест све діешића боли;
Па када су близу двора били,
Процвилио Томићу Миаше,
Процвилио ка'но робиница:
„Ово ли су Мураш-бега двори,
Овиди ли ћу виек віековаши?
Овде ли ћу кссти оставиши?!“
Ніега піеши Мали Радоица:
„Муч' нецвили шанахна робиніа!
У двору је Госпоица добра,

Она ќе те свачем' научиши,
Танко преспи, и липо везши,
Хипро шкапи, сишно пирлишапи,
И господске чипме разплешапи.“
У пом' плачу под' биеле дворе.
То зачула на чардаку госпа,
Пак дозивиє Кумриу робиниу,
„О Кумрио, лагахна робиниє!
Ид' опвори од' Авлие враша,
Еш опуда с' воіске Мураш - бега,
И за нѣиме много' цвили робіє.“
Ніоізи вели Кумрица робиниє!
„Нећу бог ме моја Госпоице,
По акшаму опвараши враша,
Га'се боим какве приеваре,
Нека Б'го у ахару спава
Једну ноћцу, до супрашніег' данка.“
Разс'рдисе и поскочи Г'оспа,
Пак' удара Кумриу робиниу,
Удара је руком по образу:
„Курво, кучко, Кумрие робинию,
Шпо би Беже у Ахару спав'о,
Код' своіе дв'ора' биелиє?!“
Како ли је лахко ударила,

Седам іоі іе зуба́ помірила;
Пак'се сп'рча низ' високу кулу,
Отворила од' авлие врапа,
Докленлисе у час обазрела,
Ал' авлиа пуна хараміа́,
Засіаласе мермерли авлиа,
Од' іуна́чки по́ка и пуша́ка.
Біежи худна уз' биелу кулу,
А за ніоме Томићу Миаше,
За десну́ іе' уфашіо руку:
„Сшани Ка́до, ниеси ушекла!
Већ' ми казуі Колчићево благо.“
„А ће му іе осшало му пусто? . . .
Три сепеша іедан до другога,
Три сепеша сва при под' кашанцем
У бегиноі шичаноі одаи!
Онди виси Диван-Кабаница,
У чем' бе́го пред' цара излази;
На ніоізису придесет пуша́ца,
Свако пуце по придесет дуката.“
Право иде Томићу Миаше,
Те разбіа шичану́ одаіу;
Покупише свеколико благо,
И бегину Диван-Кабаницу,

Сила снесла, сила пониела,
То Миашу јошпе мало било,
Већ'се маша Госпи под' г'роце,
Те јој снима ђердан од' бисера,
И са руку' злапне билензуке,
А из' ко́са' бисерли сачбаге,
Још са главе Дибан и Испифан —
С' шим опиде у гору зелену,
Пак је шићар спао диелипи;
Скерлеш чоху, Дибу и Кадифу,
Недиеле лакпом ни аршином,
Веће мјерé од' јелé до јелé;
Кад' ли спаше благо диелипи,
Недиеле г' бројем ни хесапом,
Већ' Миаше својем калпаком.
Али Госпа сишну кнѳгу пише;
Тер' је шаліе у гору зелену,
А на руке Миаш Харамбаши:
„Богом браше Томићу Миаше!
Пошли мени ђердан и Испифан,
И на руке злапне билензуке,
А из' ко́са' бисерли сачбаге,
Јер кад' дома Мураш-беже дође,
Неће рећи да си ме харао,

Нег'ке рећи да си ме лиубио.“
Миаш Кади ли'по одговора:
„Посл'о би ши Ђердан и Испифан,
И на руке злапне билензуке,
Још у коће бисерли сачбаге,
Ал' ми ние шо на диел дошло,
Већ' мојему сесприћу Маринку;
Дјевоіку је запросио дивну,
А у Рисніу граду биеломе,
Хоће ніоізи да пошліе дарове:
Неда' ши их без' голéмих іа'да.“

Р е ч

Воіводе Серпскога

Милована Гербовића обична́

к' воісци пред боі.

Чуіше браћо Серби!

Свак шк' ргупни зуби!

Турско іе халакаш',

С'рпско' побіеждаваш';

Ошпро сваки звіераі,

Свак у месо сміераі,

Пушку хипро пу́ни,

Ра́ну шек' одухни;

Ние шу іуна́ка,

Ког' недичис' маіка

С'рцем и мишицом,

Ол' іуначком смрцом.

* * *

Чуіте браћо С'рби!

Планинасе разби,
Гди је віешпи главар,
Лав је вазда рашар.
Сладка і' сваком' воліносп,
Гнусна Турска холосп
Умом бисприм глава
Віерно розмірава,
Руке воліу верше,
Слогом врага ск'рше;
Слуша'лисе глава,
Ешо віечна' слава!

* * *

Чуіте браћо Серби!

Діедов' наших *) герби
Свідочé нам' іавно,
Царство наше давно

*) Приморскі Серби, Ц'рногорци и Херцеговци к' онием' оближи, како и част Бошніакá упопробліаваіу х, пак'и іа ... по ніима, премда је Српски и без' ніега, као што у Сриему и часпи Шумадије; често узимаіу мієсто х слово г, као у глаголима, ђе и другó, и без' оба биши може.

Било и пропало,
Ал' сіеме оспало
Сербскога іунаштва,
Збиліоспна навлаштва;
Сродно нам' іе пиши,
А наслідно биши:
Удри дакле браше,
Наср'пшега на те!

* А л п а ц .

(превод са Швајцера.)

Хеі Долинци! Низко и дубоко
Спустилисте се за пространство своје,
А живите, и узко и тјесно,
Та 'во морам смејати Вам се живо.

Одлуд своди у робство својаше!
А ми глупи још мислите да смо;
Где да л'сте нам ви шек' люди цигло!
Убраћени, огиздани свукуд',
Ал' и при свем' у памети шп'рби;
Лудост први мучишела обща.

* М о л б а

(опеш прев. с' Шв.)

Ліубво, колебицу, колишну ти драго,
Молим писе даі ми! ... И дівчицу у ніу! ...

Раі уживас' чиїї,
Имав' ліубу віерну!

Іа', виш', мало желим, ипак биоб' пада
Срешан, као краліе. . . Ах наіраді' супруг!
Над' домашніу срећу
Неіма услађеніа!

* **Л і у б и ч и ц а**
(опшудаћера.)

Осамліена цвіешам шу по долу,
Ми́рім ліубко, и рзмирисавам
Румѣн іушра, сунца луче іарке,
Преиспуніам и вечера уздух —:
Ліуб'мос' млади

Док нас цвешак дражи! . . .

Очекуіем док и племић дође
Кои би ме барем погледао,
Док доспие Госпаричић' мили,
Ліубичицу шпоно узбраш' знаде.

То је редкост!

Али опеш' бива.

Онће м' носип', он уживаш' шихо,
У напуну ліубави му чиспе;
Пак и негда, кано и іа живоп
Своі окончаш' свѣшо и мировно.

Сузо свіпска

Неруш'дѣра покоі! . . .

* П і е с н а.

О боіу Апенцелераца

(Шваіцер.)

Господине Фридрих-Бане захпе,
Апенцелер' принудипи муже,
Благородцам' кано у Царспвама,
Зноіа домог жершвоваша свога.

Нипи свашпо, нипи свагде, ліуди!...

То нехпеше Апенцелерани,
Іунацима познапи су свуда!
Лавски - гніевна ліка и погледа
Муж и жеіа на боі поскочише.

Кад' враг пред'дом, и жеіесе бран'ше!
Повисоко у кланцима своим'

Сви спаіаху данка мочварнога...

Пак смапраху Аустрије воіску

По долини, к' боіу опремлиену.

Све і' слободно, шпо побіеду лашніа.

„Ха, нушодер' плахи грабліиваца,

Аід'мо бр'же разагнап' их рабро!

Низгор! Наїз'! Већ' іе доста наске!“

Пак спéзахус' к' скоку и побоіу.

Сложно́ друштво млож неспраши нигда.

Іош епо им Хансе Верденберже,

И племићу и Вишéже знашни;

Прогнан силóм, з'дома и огніишпа

Душманина, ка'но и оспáлі.

Тек' за іедним вишé пупá спаће. . .

Рад' о́свепи, доп'рчао коніа

С' неколика себи віерна слуге,

У Панци́ру, мачем узмахавсе,

Нуді имсе боіак биши ш' ніима.

Спид іуна́ку недоспіепи на боі.

„Не! нипошпо! сви викнуше у глас,

Ка' ші іунак у твожђу нам' шпоће!

Да си храбар, голоб' сміео лице

Душманину, ка' ми, показати.“

Іедна см'рт іе, нип' без' воліе Вишніе.

Брж' Граф с' коніа одсіеде, и рече:

„М'рвицу ме причекаіше ліуди!“

Пак одхиће к' најближему крову,

Зба́ца хипро калпак од' желіеза.

Вишез разбит', не преживіет' ра́ди.

Ханс им доспіє у Панциру са́му . . .

Нієга дружшво кликом предусрело ;

„Их! Вишеже! у Панциру Хансе!“

Пак попресу́ пієсне од' меїда́на.

Више хра́брé нег' и піа́на́ піа —

„Чу л' нас Хансе! буди нам главáром!

Аїд' наприед'!“ сви му привикаше.

А он: „С' ногу́ брж' опанке браћо,

Да непадне, ни поклизне кои!“

Што іє добро, скоро мїєсто на́ђе'.

Часком збаце сви опанке свое,

Пак низ' бр'до у чарапам' самим' ;

Іош'се продру́ громко, узїєживо,

И већ' душман у плашисе кру́по.

Крик незалуд', кад' с' іуначка с'рца.

К'о че́киніу накоспреше власе,

И к'о вуци у ова́ца́ спадó,

Ху́чно спадне́ проспі́ рапáр' че́па ;

Пак смлаћуіє коніє и рапнике.

Гнієв Народа, и самог' іє бога.

Страшнос' крвца, и згро́живо пролі

Аїенце́лер'-мишицама крепким' ;

Што мож' умаћ', о́де преко Раіне. . .

Ал' све г'рдна чипуліа их біеше.

Рѣдко іуриш своіе спои скупіе.

Іош ужасно продирашес' г'рлом

Прам' побіеди, Аіенцелерани!

Паксе свраше у віерности плашу

Мимо дворе свога Поглавара. . .

Рода мазда и наіманіа і'дична!

Разбоінике и опле прогнаду,

А поміеспѣ опешена Графа:

„Епо т' Хансу и дом и ограда,

Ипак' можеш саі боравит' мірно!“

Безопасіе наінужно іе вазда.

* П і е с н а.

О боіу при Семпаху

(Шваіцѣрс.)

Чуіше брахо а іуначка діела!

Дошло негда прие млого лієпá

Чак неброіностъ све момчадце чилне,

Пречцом Семпах завоеван' наіпре,

Тешко л' радім' к'рволиам' віечно!

Гедва доспів ха и шѣадиаху

Побієдиши и уіáрмиш' брже

В'рсне' шуна Шваіца землієдіелце,

Понезграпне, и г'рдние гніáпá.

Уважан' іє природé завієрца.

Веѣ' чиніаху пресилиа свака,

Ограбліаху како іаспребови,

Іош и домам' придаваху огніа;

Збиліа момчад' све причéла лишно.

Лаком, свиреп, биш' несміє іунак.

И ужéпá пониела мложшво,

Ніима лиспом повіешап' геáке. . .

Ев' од' жéна плача и риданіа,
Гер' ималос', віеруіше ми, за шпо.

Віерна́ ліуби *) у проспоши циглоі.

Како, Ура́, долом заг'рміело,
Накуписе б'рду из' кршéва
Громилица голие рапáра,
Да их шеке-вркунчићи спáзе.

Спид врапиш'се, ал' поспрадаш' г'рђе.

Тек' шпо с' нійва́, од' плу́гова́ свої,
Преприлично зноіни и уморни,
Допанули, пак и ліу́пи доспа,
Шпа л' им діелаш' несмишліаху дуго.
Гел'се браниш' ние рáзложиши!

„Хм!“ рекоше, а крећући главе,
„Періанице, и калпаці само!
Нудер! викну́, прокушаімо у мах!“
Па́к свак за мач прифаписе оспри.
Мач навієран у мишици іакоі.

Низа спрану, шпо ко игда мог'о;
Госпа́ри ... их ру́гом и смієанієм

*) Ліубов, ліуби, ками, равна; самосе, последна
нескланіаіу.

Предсрешаху: „Прие захођаѣа
Грожаху им, све их и попећи.“

Величавци уба шпогод' могу.

У начешверш племићисе спаве,
На дво копіа сва опружé своја,
А орачи без' приуке сваке
Биш' нападну по прек и уз' длаку.
За опчизну і' шек' опчаі'ност слава.

Чудна ли ши звека би' оружја!

И опеш им залуд' нас'рпаніа;

Дуга копліа густо укрућеіа

Продриеш' им ласно недађаху.

Баѣа свећу, пак за мишом мачка. . . .

„Напраг!“ викне Винкелри́д' вишеже,

„Другчие нам већ' радиши валіа:

Сви у іапо . . . іаћу наприеда,

Да нам' више неругаіус' врази!“

Не презираш' свога пропивника.

„Крупо за мною наівища́ іе нужда!

Іаћу за вас радó умриеши;

Теке браћо! погинем ли овде,

Споменше мис' жене и діечице.“

Бог спвореніа сва пригледá собом.

„Гуриш!“ зграби десепак копа́ліа,
Облапив их о земліицу ш' ніима,
Тад' сви сложно преко ніега надру́,
Ка' рисови кроз' пара́де' среду.

Домишліивост свачем' удач *) на́ђе.

Упанули, и брж' ва́ліаш' спали,
Нип'се ишто већ' успре́ши могло;
Махом падну́ пису́ће момча́дце,
Калпаци им главе незашпише.

Пролаз'тесе горо́лома́ швр́ће! . . .

Крвсе проли к'о іезеро исто,
Кано іедра по ніоі періанице,
А мачеви, и горе и долиє
Сиеваху, баш к'о ва́ли морскі.

Аі Квакери . . . кад' вам' віера свуда! . . .

Ту́се см'ршно кроз плач іаука́ше:

„Хеі!“ повичу већ' племи́ћки брже,

Хе, момча́ди, даіше коніє 'вамо!“

Ал' умакше́ ње их докликаши.

О коніу іе собом спарашисе — .

*) Удач, или удача, или удаћа, мислим да ниесу,
полико раздаліена, дасе немогу́ обніаши, и да, ил
из' истога шеку́, ил' к' истоме шéже — .

Снашло их іе пристра г'рдні іа'да,
Припіешнієні гніавом и к'рвієнієм,
Зноієм, димом, некі поморєні,
Калпац'масе удушили друзі.
Бієжє'хисе далек' више гине.

Приспієла им и коніична воіска,
Опеш с' копіам', ал' задобип' нишпа;
Већ' лежаху в'ркунци у к'рви,
И Леополд *) ш' ніима упоредо.
И Кнез - Лазар смр'хус' оправдао.

Сад' шежаці земліи на колієна,
Сви зафале велегласно Небу;
Вечер до'ђе', разхлади их зноіє
Од' вру'їєне, и убоіна гн'аніа.
Брз' іе одмор за побієдом славном.

Премешнуше браћу и другове,
Док' на'ђоше Винкелри'да дивна;
Изв'алє га из' громаде' г'рднє
Од' Граф'ова и господичи'ћа.
К' безсмертиу шек' іе кроз' гроб стаза.

*) Аустриски кнез, паче Царєвић.

Подигну́ га на раме́на сво́іа

Па к' муклием Ц'рковнием зид'ма;

Сви га грозно, и громко оплачу! . . .

Іеда л' и по іош ципори бише?

Тэсу сузе виш' обрѣда́ свіе!

* Завичаїа - шуга
(Шваїцкерск.)

Ах па 'восе свакоіако гризем,
Нешпо пи ме, ка' шпо нигда ние,
Спришїешніуїе, све л' шовише мучи;
О шї моїе Опечешво драго!
Тко л' іе пречї од' Народа свога? . . .

Да л' ми ше іе іош опеша видїеш!
Та шек' циглом пак домчаш'се шебе,
Изнад' швої брда по врхови,
Пуносрдно надїсаш'се с'нова! . . .

Ево шпосе прегорїешнї неда.
Туна ш' спое редом божіе горе,
Расађеїе, маглом обузеше,
Чак до Неба усправліене сама,
Око волїних лўка и долина.

Природа іе и огромїем дивна.
Како шуде извори нам' хуче
Низа комце високі лишїца!
Како л' опеш лузи споїе, шушше,

Како л' паче све кроз' предіел зучи. . .

То' је свирка! ко је чуши може.

И до међе понаідаліе швоіе

Свуд' живошност разасуша збиліска,

Тусу спада, ту паспири раді

Ту празници, игре, вриске, праска!

Наіумилні рода обичаи.

Ох! . . . а овде, шако низско, м'укло

Свеколико, свеколико шіром!

Невесела р'ч и погл'д све,

Баш ко' да су свак на даћи браша.

Воліноживца само свііпа' лице.

Хеі ви' даліна' модрикаспа бр'да,

Смућен шрепшећ' с' даліи вам'се дивим,

Ах іа худан! да л' имадем крила,

Го' би нагі к' вама полешіо. . .

Свуд' је добро, ал' наіболіе дома!

Сирома б' іа у колибам' вашим',

Ал' у крилу слобод'е ми маіке,

И при спа'рим', храни, обичаіма,

Виш' Краліасе уздизао срећом.

Бе шко ніко', шамо и обико'.

Рад сносио б' све неволие разне,
Шта л' би м' било? ... кад' би мог'о само
Ја опета уцвелеиу' м' душу,
Напиешавап' рудинама диједа.

Драж природѣ навише је циене!

Ал' писам пу' рад, и срећан бив'о,
Рил'о тамо, и рил'ао 'вамо;
Све испекар магновеио - бр'зо
Проживлиује у мом' уму с' нова! . . .

Полезан је и пропекша спомен.

Миѣспас' исти ђесам спаво' сиећам,
Још начуиам како пошок спруја,
Како л' ја „ху!“ спиеи би вико',

А пореком одзива ми она.

Рап'ар' диѣцу простоп'а нам' гаи.

Још ми слади она радост свака. . .

У пошоц'ма разхлађавајућ'се,
Вичућ', скачућ' по упринам' правним',
Боѣи п'ржав за ђевчицам' нашим'. . .

Невиће су све игрице диетске.

Раиски п' биаж и небесно срешан!

Још и сад' мис' ум и с'рце блажи. . .

Пак то́ све ми опе́ша изчезне
Сну подобно, и свієплично хипро.
Сваки узрасп за́баве има́де.

Одциеплієн од' свог' завичаіа,
Преизму́чен унутрашніом мо́ром,
Юш по шу́жі овуд' земліи лушам,
Ал' измо́жден, залуд' поліа, лузи!
Нигде са́мо, и пребраіо́ добро.

Ге́да л' барем, а би́п' валіа скоро,
Те ми см'ршца бієдну покоі даде. . .
Пак си душо! . . . слободна м' и воліа,
Брж' похипаіи пада к' завичаіу!
У гроб с' желіам', а с' надеждом за гроб.

* Шваїцерац

(од' шуда'ѣер.)

Преко свої брда' и доли'на
Шваїцерац іе у гурбеш'се диг'о *),
Пак запіева: С' богом завичаіу,
Бог зна опеш видіеш лисе игда! . . .

Періе спекав ласнос' презре' гн'їездо.

Іош млад біеше, и у свему добар,
Іош носаше благе нрави с'рца,
Образ румен, наісвіежиу к'рвцу,
Из' покоіних Опцев' коліебїца.

Тек' невіносп шпосе здравіем дїчі. . .

Прохо'ѣаше у наокруг свиеш. . .

Ал' по уму свемусе мошаху

Спра'не' нрави, м'ора, и предіели,

Лїуди другчі', и сви ніини послї.

Дома оспаї, шкос' незгрожап' воли! . . .

Ужасно мус' зор и с'рце смуши,

Спаде мислїш' о к'ршїма своїм',

*) Гурбеш, спранспво, гурбешин, спранспвовапелї,
или паче скипница.

Пак запіева: „Опачбино срећо!
К' теб' љу бр'же, него шпосам амо!“

Ўмніс' сіећа на вриеме себе.

Іош млад біеше, іошпе попрідобар;

Румен образ, и посвіежу к'рвцу

Іош імаше ка' у Опцев' кући,

Испек' малко попрікусе нрави.

Што не наше, пролаз'мо г' се рад'іе . . . !

Сад' младићу времети іе напрат,

Вра'шис' дома опеш у завичаі!

Док іош носиш поглед младенчеспва,

Све си іош муж, све Шваіцерац іошпе.

Опозніеш' іе, горé, нег' прехішіеш'.

Неврапишлис' дома скоро драги!

А оно си већ' изгубліен роду!

Спиріћесе свекоoliko швоіе,

Чак імену прагће ш' изчезнуши!

Правцé гібелі презреш' опечесство.

Ал' он чуо іош дивоше спрану. . .

Па мус' и ша' увіђеши зашће:

Іаоі веће! добру ш' ноћ завичаі!

Ту ти нам' іе са іунаком . . . холуі!

Ріедкисе сачуваши може.

Там' доспио младићу нам' свіежи;
Качиперке л'... *) облешé га піеснам',
У коло га по руке умáмé,
Надпіечахус', коіа г' за се с'умип'.

Шпо іе мехкост, шо и брука віечна.

Безбрижносе одронио худни

У заг'рліаі, и у крила мамна

Обчиніліа, щпо му разграбише

Б'рже за шо младост и сва чусшва!

Своіа нужна і, шуђа л' жена ад іе. . .

Ево ши нам' сад' без' моћи момка. . .

Румéн лица опспушила прично. . .

Глас промук'о . . . жиле успавање. . .

Іадовних му с'рце пуно рана. . .

То анпрешелі од' распуща блудну.

Враћас' дома . . . но слаб, увехнуо,

Већ' укварен шіелом и нравима,

Пак? . . . Умире. Іош му сліеде млоѓи:

Та Шваіцёрне у колибам' оспаі!

Бліешп, и сладеж наігнутису . . . країма.

*) Feen, такосам превести знао.

* Завичаїа пієсна

(са Шваїцѣрскогъ.)

Сачуваї ми Опечєспво боже!

То м' іє свїєш, и по моїа среѣа;

Нип' іє онди Опачбине игда,

Гдїсе неїма волїє ни покоїа:

Кад' іє зашто марїшїсе м'ора.

Іош сахрани м' све колїебе бого,

Шпоно више шек' за спомен спое,

Разшп'рканє шпокуда по спранам',

По жупама, и по огумцїма;

Двор свїєжїег' воздуха несмієшпа!

Та колибе древно мужєгорски;

Бєс' куѣїше лїуди збіліа-в'елїї,

Шпо нада се неш'рпїєли нїког',

Окром' бога и ієдїно Небо.

Сєб' іє с'аму, шко природи вїєран.

Домїшєсе они опечєски

У куѣїцам' шїєсним' малєхнїма;

Сагїбахус' мїєспо - пражної кладї,

Кад' бї надво ишли, ал' у нушра:

Трп' зло манїє . . . да ш' неснаѣє вєѣ.

Страхує шумом, нівкам', спокóm,
Женом своіом, и челябу дома;
Обрешахус' зором и у супон
На снієгу, дажду и вієприни:
Мучност испа раздражує моїи.

Блаженосу при х'рђавої пики,
И праѣдскої живовали ношніи;
Смієрно пїли ширу и млиєко,
Презирали грдост и окїшіє.

*) Шпогод' лишніє све нам' убипочно.

Чествоваху храброст и пошпеніє,
И просієдү годинама браду;
Почипаху виш' иманіа воліност,
Нип'се у том' преиначип' даше.
Пану л' нрави, и д'ржава б'рзо.

Несмишліаху шко шпо бієше иж'ніи
Равно лїуд'ма редко-великиєм' . . .
Ал' и радо, хипрос' поіавліаху,
Тек' опасност зад'рма л' им двер'ма.
Не, чинип'се, већ' показип' дієлом!

*) У ове преведене пієсне усудіосамсе по пєпу врсшицу
додапи, ни за шпо друго, него да сáдрж шіє при-
ближим чипашеліу; пак ієда мисє опроспи.

Спрам том' іедном', и погледом спрашну,
Нипко дуго здержаш' немогаше,
И песницом замахнуо л' чверспом,
Од' ужаса коні и іунак м'ро *).

Снага іуспіех ... и по свагда своіскі.
Шваіцераца мужскост и вишежспво,
Шваіцераца реч и швердост віере. . .
Громко л' пише и на далек' гласа,
Тер' и Дуке к'о Везире ... спрашіе.
Шта обичност, шпал' мож' превасходспво! . . .
Ніима паде у к'рваву боіу
Мучишеліа злоба и охолост. . .
Те сад' конац и шушило грозам'!
И попомспво зна слободу воліеш'.
Позгибаш' іе, а не подіармліаш' се.
Ево л' сласпи нама и породу
У живієніу безопасну дичну!
К'ршне горе градовису нама,
А од'озго надклоніа нас Небо:
Никомесе, до Богу кланіамо.

*) Шшедлівост іе добродіешелі: мієсно м'рро, или мр'во
или м'ро, ниєли боліє, м'ро — као што свака сп'а-
риност ниє приємна, шако ни свака новост одбацна.

Нама клиа, нам' и распе усіев,

Нип' окуси од' шог' владац ишпо;

Шпо л' је зноіни прискрбио пруде,

Све и подпун оспаіе му маздом.

*) Европеїце . . . заспиђуїу Турци! . . .

Гопхард-горо, дивни завичаїу!

Мої свиешу, и живоше славни!

Ошечеспвом нефал' нам'се нипко,

Ком'год' ние, као је Шваїцерцу! . . .

Свіем' оскудан, осим наїсвешнег'! . . .

*) У шурчина понекисе чрезміерніак Спахиа нађе, ше
наспои Раїи своїої и упробице исчупапи . . . ал'
природно их је више добрие.

И ш п о.

Аіме ла́ну, ла́нак, ла́нче,
О пролієпни́ краси да́нче!

Цвркуш пши́ца
Шум речі́ца
Вамис' узживліуіу.

* * *
Миліа́н спручи́к по́маліасе,
Сво́м диво́пом омла́ґасе,

Свега славу
Дижу́ґ главу
Га́вом распіева.

* * *
Ніивце́ крпосп, и жар благи

Радо спа́іа себи драги,
Рос'цомс' мие,
Хладак піе
Живо́помсе дичи.

* * *

Модрикасе, и узвиа,
Лахор'маса ліубко ніиа (зефир'ма)
Озел'еніас',
Развеселіас'
Као себи сходни.

* * *

Ни с' к'имесе неупіечé,
Нил' га р'анá спрасшца пече,
Лакше буї,
Маніе хуи,
Ал' одваїа' пупке.

* * *

Пренéс' вишніост у низи́ни,
И великост у мали́ни,
Сунца си́ак
Дражни цвіетак
У в'р спручка прасне́.

* * *

Ніежностца му надокна́а,
Што ми́рїсак недокна́а,
А кра́с свїло
Плавешнило
Небесности у се.

* * *

Калца листіє смаліа цвієшкє
Бліудка жалак и іагодке
Ал' . . . врачарка . . .
Лан-дієвоіка
Ієдинцапа і' нієну! . . .

Пр. Оригинал іє овога Ніемецки —. А врачарка,
ил' врачара.

Двоешреїе.

Дух духова́ шшо наігрозни,
Ро́г сіевера бореі мразни,

Ошргосе,

Проспиосе

С' негвам' Еола!

Кру́гом свиеш облешио,

У ніем' живосш салешо

Да изчезне́

Ил' огрезне

У лед мр'швила.

Хладносп зиме, и укореп,

Йніе, магла, шрепки́ са́леп,

И біелизна

Сн'іега Казна

Свим' овладала.

Сад' времена бо́ліа доба

Пропумаре изнад' гроба

Одіецима. . .

Док суспиз'ма

Еден создала.

Храм свєпоспи, и распило
Дивопног'се шу спашпило,

Пружас' дапи;

Тко л' дас' лапи

А за богосласп? . . .

У сред свега л' спуп гранишпи,

На горгледа шпо подходни? . . .

Лишніє л' пиша

Него лієпша? . . .

Раіа свієпчасп!

Ах промукло, и уздиси

Трєхнуп лиспком, да узвиси,

Ил' надкриє

Тугу свіє

Тавним присієнком.

Твари пієву славуиши

С'оплошили а кліуниши,

Да с'гласіє

Воліно сліє

С' глухог' прєсієком.

Свєс' узигра, разкомада!

Зближуієсє и разкнада,

Оличасє!

Прєшанчасє!

И спуп оживнє.

Твар и шворност предсрешу́ га
Поклоне мус', поздраве га:

„Вишніи даре

Нам' си Царе!

Тко ш' дас' недивне?“ . . .

Склоп-кламишнес' пође ићи

П'одруч своіу видіеш', спићи,

Ил' по-себи

У раі-соби

Наћ' іе радоспан.

„Шта сад' Ихус?“ „Славе отче!

Сам и плахсам дубкеходче!

Ліес іе гуспи

И краі пуспи

Одвећ' прекрасан;

Саш'рхусе, пречиліеши,

Илху себе над'лешіеши;

Марим, хоћу!

Сам да шпоћу,

У ліепопи своі?“ . . .

Удес опшшепреумилни

К' ніему викне диком силни;

„Тамо Сіаіа,

Лед разшаіа

Ти нам цвіешком споі!“

„Сам непоспо', и ни растіет',
Тол'ху кадгод' сам процвашіет',

Идем бр'же

Из' окруже

У пуспоше мрак! . . .

Све и сва ху сносиш' радо,

Ціепаш' земліу, пасши спадо,

А за облик

Мени прилик,

Та души ми зрак!“ . . .

Са'д божеспва шек' назревши

Измак'осе, полу, сревши

Поліубио!

Одузбио. . .

Чак у небо жар!

-
- 1) Еден, мієсто раіа.
 - 2) Еол, вла'дац вієспр'ова';
 - 3) Горглед, чоек, као и
 - 4) Дубкеходац.
 - 5) Сіаіа, измишлієно' име, као и Ихус.
-

Приміешке и погрешке.

- Спр. 3. впор. приміеч: 2. врспа, міесто пригасна чи-
шаісе пригласна́.
- 9. врс. 2. Спрєближнієна́, значи удвоенá, или на-
добична́.
- 16. — 1. Развіані́, значи разцвієпавані́.
- = — 3. Душман, шпо и враг, злопвор, свеіе
Српски, а она́ проиходи од души мен',
ш. іе. гніави мен'; ил'се мени шако би-
ши само-чини!
- 17. — 3. Гениус, или Гєні́, у спáриє . . . шпо
данаске у Хриспіан' Ангел-Хранипелі,
или Ррководипелі.
- 20. — 12. Мієсто чєшћег', шпошша, спавиш'.

- Сп. 22. вр. 10. Веруге, шпо и вериге, ла̀нац, син-или
зин-чжир.
- 24. — 4. Радек' піева, а не нева.
- 27. — 4. Баснословіе свогошов' има у Телемаху,
запосам га одавле излишио.
- 29. — 12. Окно, овди прозор значи.
- 30. — 23. У мало, шо іе, времена.
- 31. — 5. Іавіаши, шпо и іавліаши.
- : — 6. Чу̀ло, чувспво, чуспво, чуспвие, или
чувспвие, све равно.
- : — 15. Жи́піе, жишиє, или жи́ће.
- 32. — 7. Ё, као мачжарско́ Ї, шпо манчжуре
своіе име изговараіу, Түрк.
- 35. — 11. Пліешу́, ш. іе. под' ноге спавіаіу.
- 37. — 21. Мієсто ј преба і.
- 39. — 10. Пу̀к, шпо и На́род —.
- 40. — 16. Педѣпсе, наказаніа.
- : — 18. Бела, шпо діела, дела, и ди́ла, послови.
- 46. — 14. Чауш, іа мислим да іе Тамбур-маіор —
свађало.
- 47. — 3. Хазак, неки град у Криму, или пу̀спá
спра̀на Карсак — коіано іе и данас
шек' Ногаіским' Тапарима обішаива,
шпо іе безводна́ спѣп.

- Сп. 47. вр. 16. Еман, ил' Аман, шпо пардон, про-
чка.
- 48. — 5. Дегенек, или деенек, шурска́ је реч,
и значи шшап.
- 49. — 4. У зелену, а не у зелени.
- 50. — 20. Овди, а не овиди.
- 52. — 5. Харамиа, шурско́ је, и значи лупеж,
шап, разбојник.
- = — 16. Шик, ни е ва́рак, него мједно́ плашно,
или шушшавац.
- 53. — 4. Бердан, шпо и огрліак, и огрлица.
- = — 5. Билензуке, и халхале, Српски зарук-
вице, обичносу од сребра ил' злата ко-
ване, и плешене, а има их и од спа-
кла сліеве́ние, и разне бо́е.
- = — 6. Сачбаге, чи́нимисе значи, бисером на-
низани́ упле́шніак, и у вишице (ши-
веша) косе́ умиешан.
- = — 7. Дибан, и Испифан шша је, незнам.
- = — 10. Чоха и Кади́фа зна́се шша је, а Ди́ба
мислим је Дамашка —.
- 60. — 9. Госпар, госпарі́ћ, и госпа́ричић сараев-
ски е, и значи ... швалер? ...!

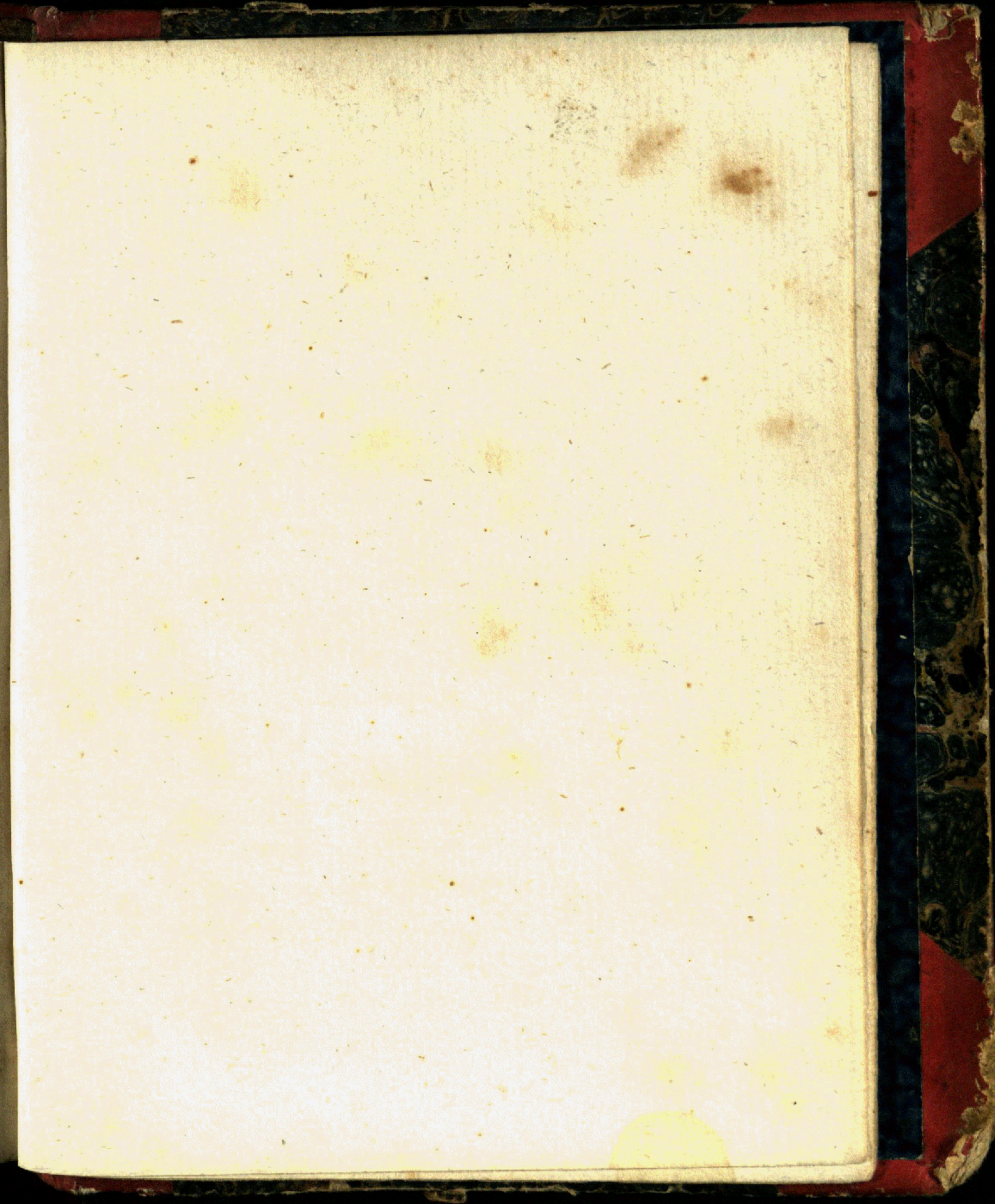
Ст. 70. вр. 4. Ципор, или Геак, презришелно́ називаніе проспа́ка ил' селіа́ка.

— 76. — 17. Холуі, шпо и шу́ило, конац.

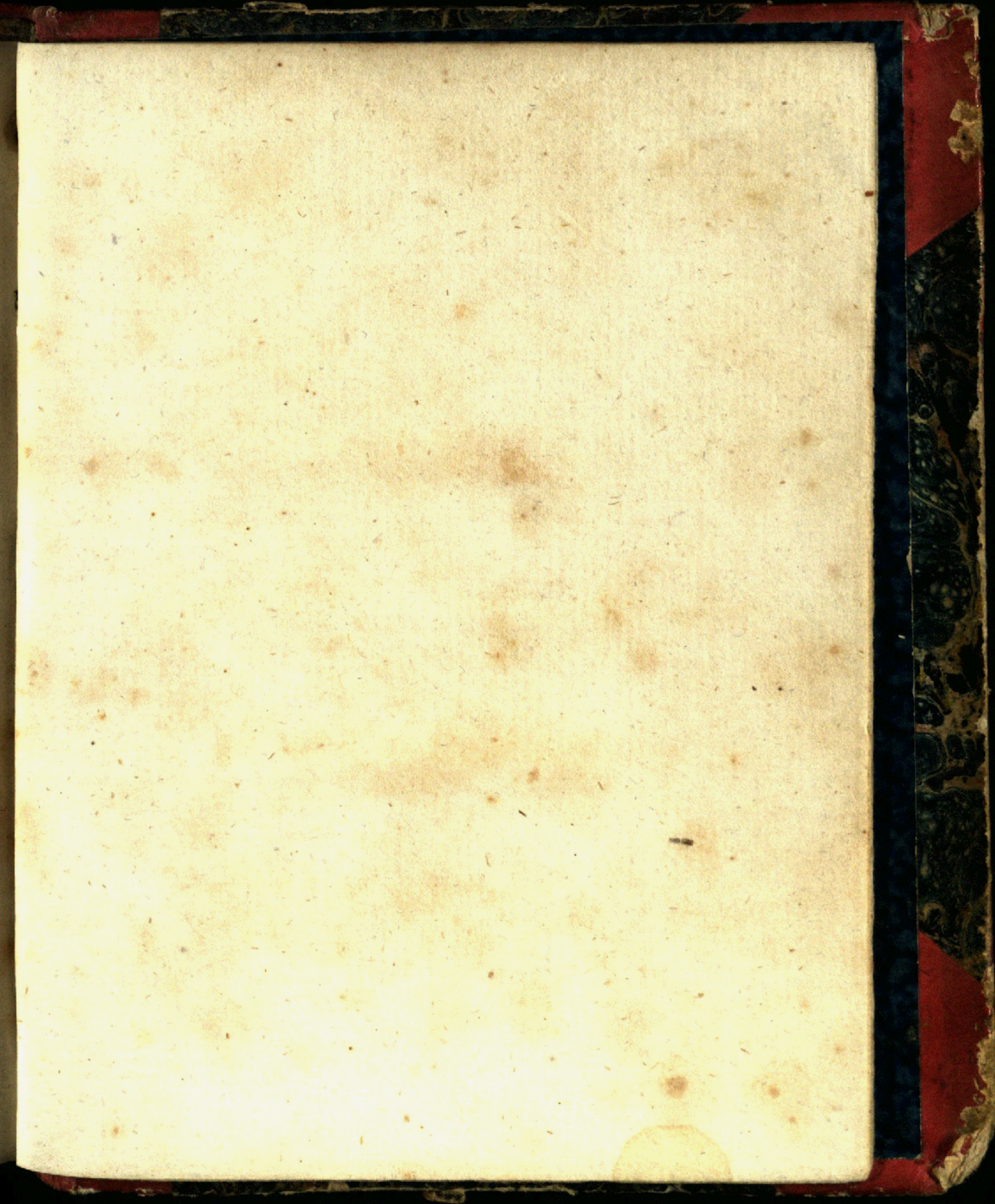
— 77 — 8. Разграбише, а не разгробише.

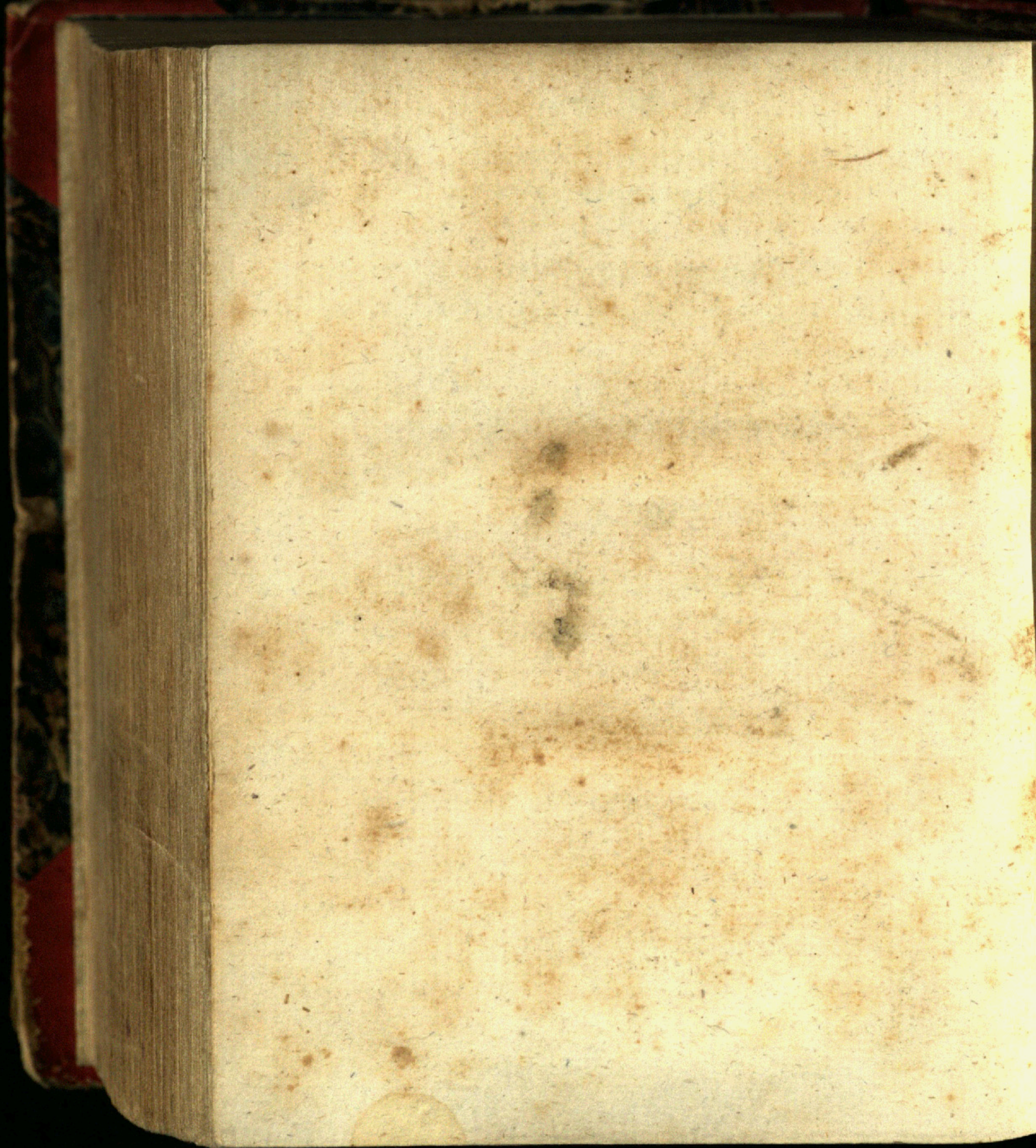
— 79. — 8. Ши́ра, мо́ст, ил' іабу́чара, іабуковача.

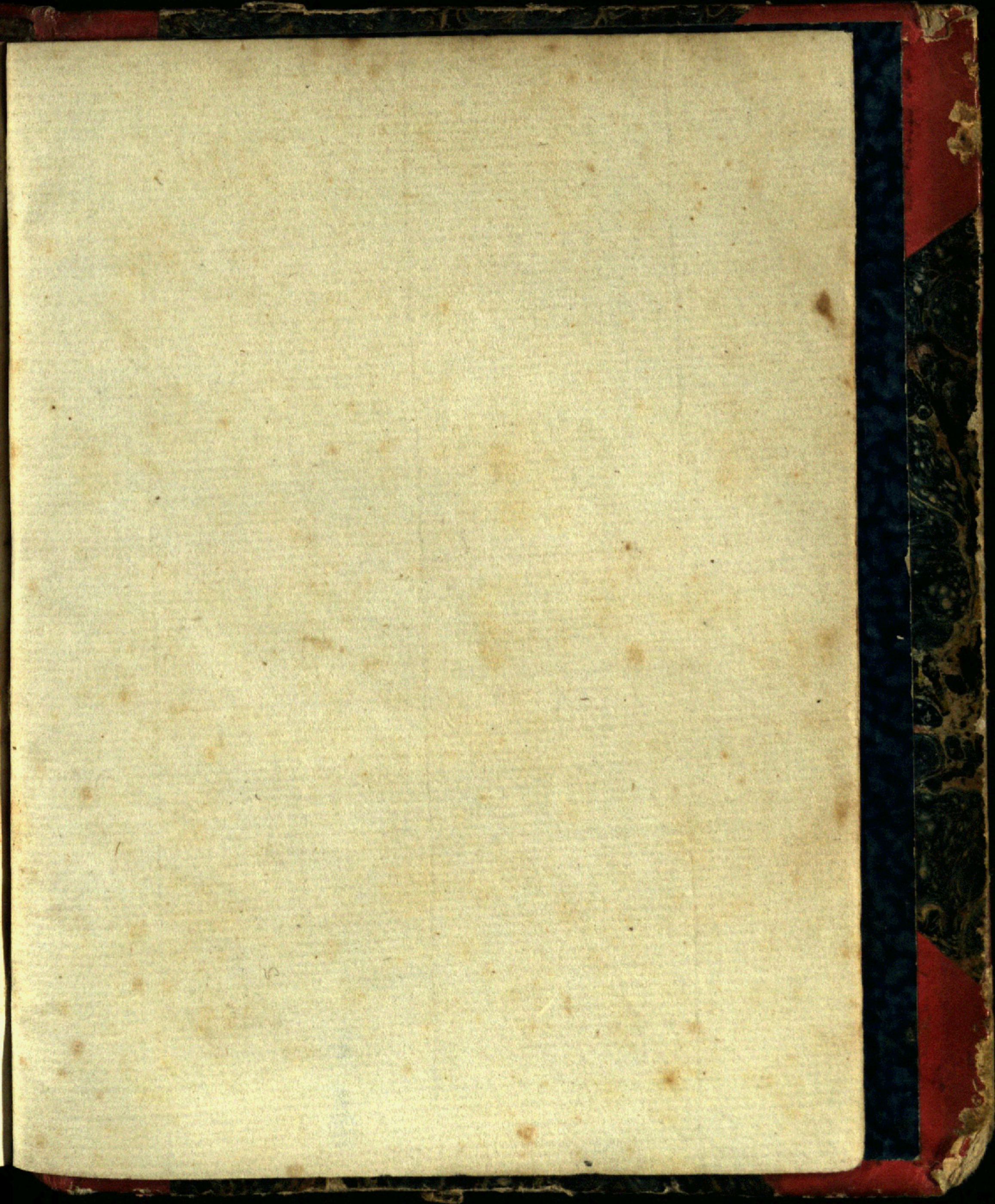
БІБЛІОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

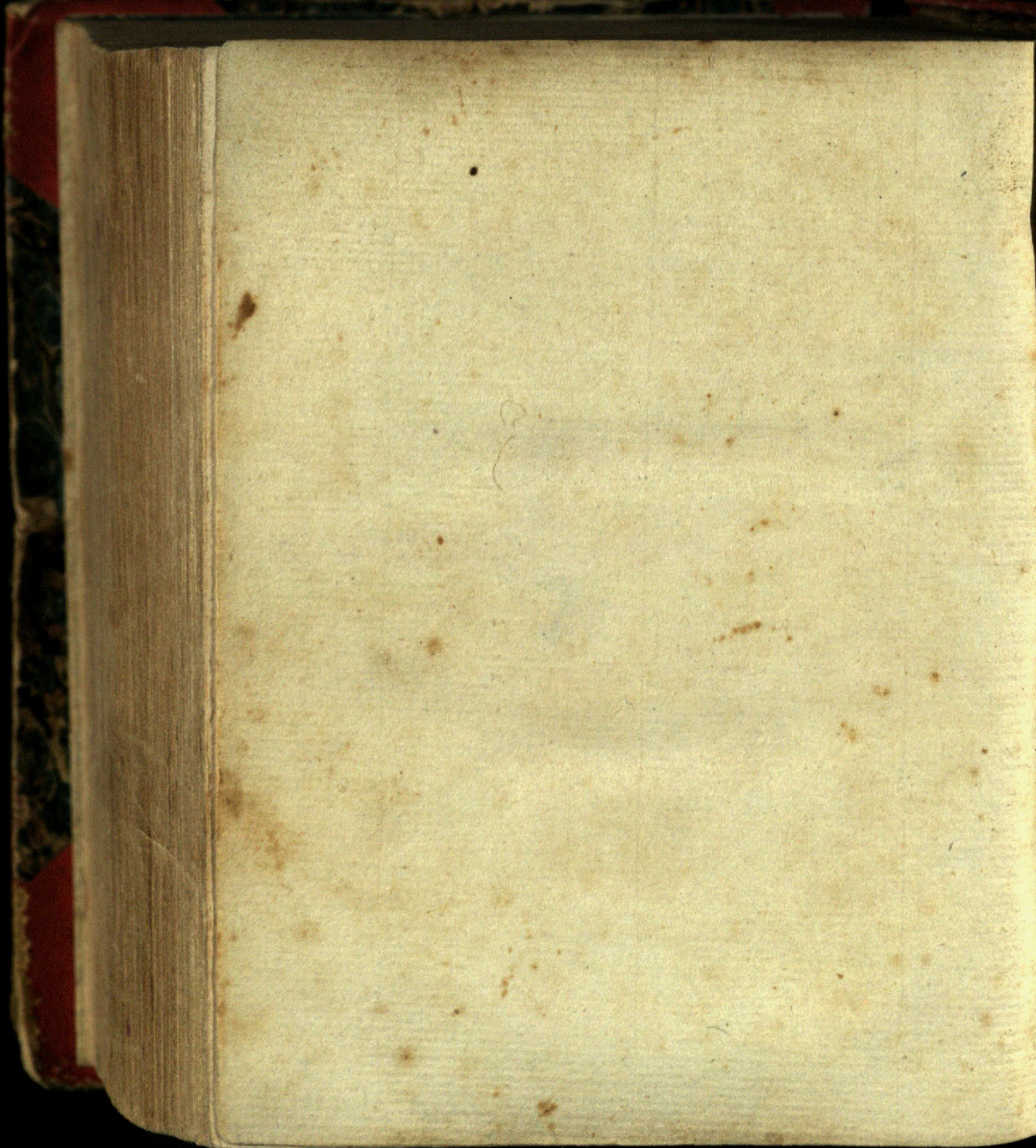

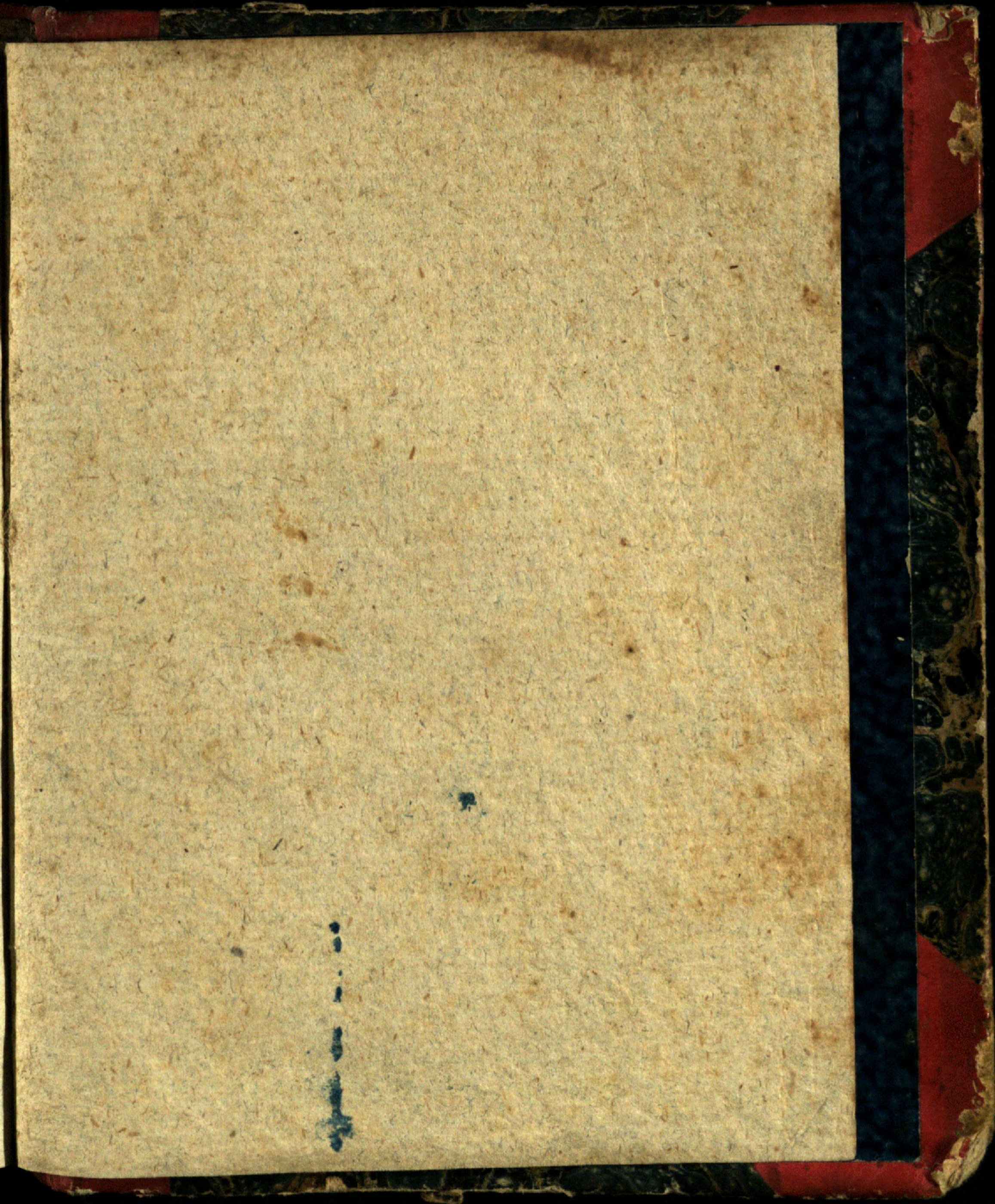
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

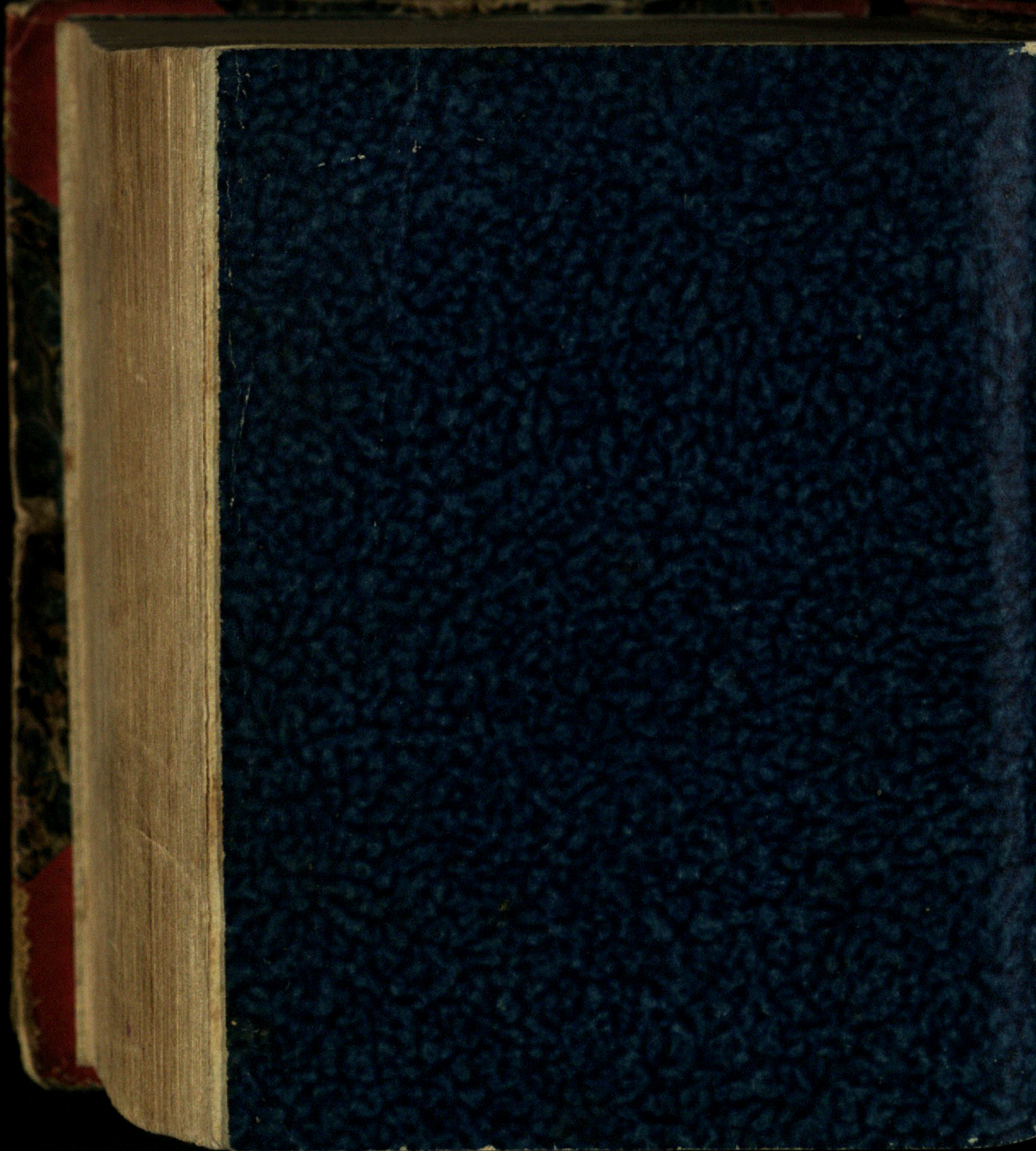

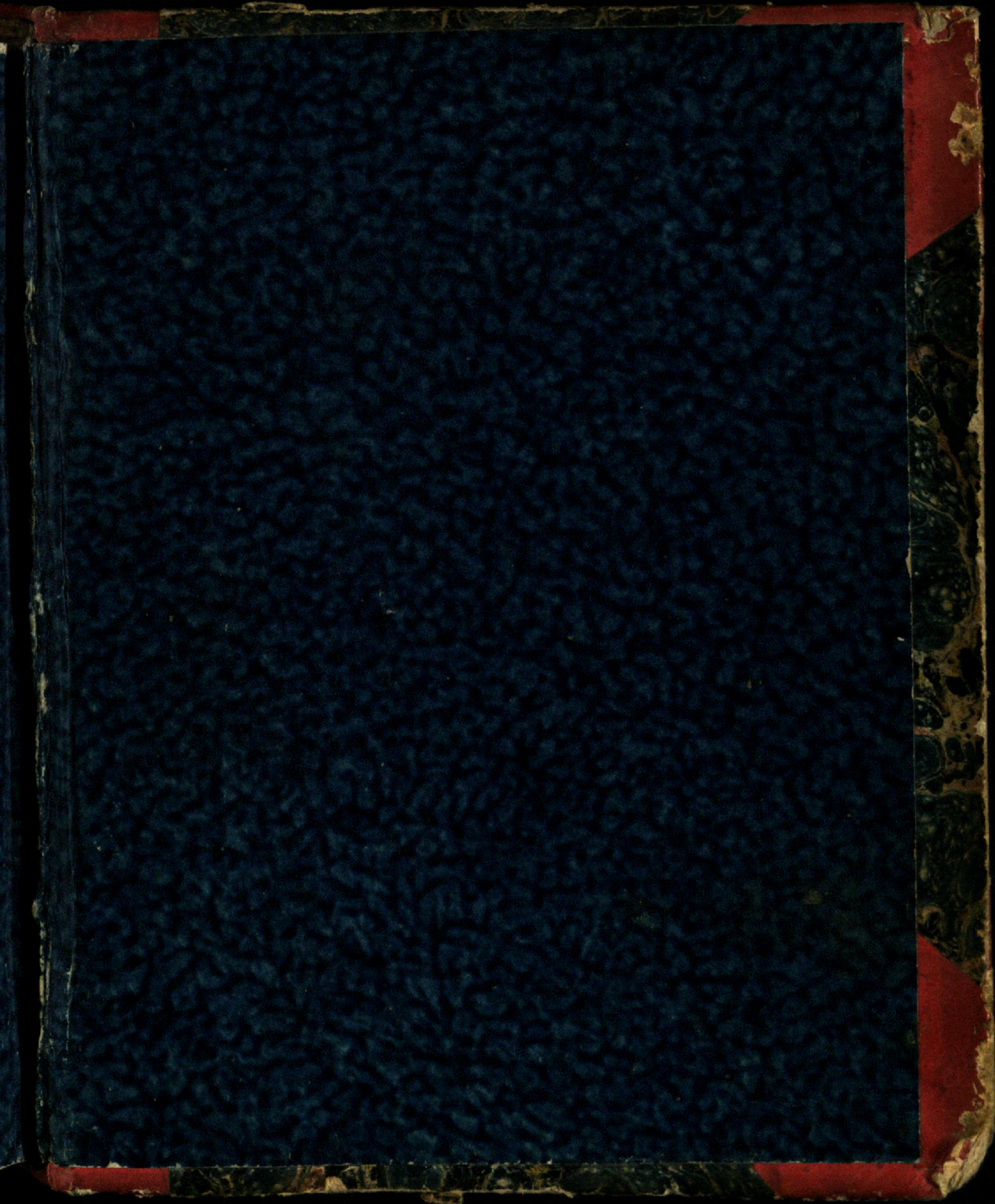

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P19 Ср I 314/1.1